

Izhaja vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:
za Ljubljano . . . . Din 10[—]
po pošti . . . . . 12[—]
za inozemstvo . . . . . 22[—]

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem
ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.

Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

Dr. Ivan Šusteršič.

AVTONOMIJA V USTIH — CENTRALIZEM V DEJANJU.

Ko so klerikalci „srečno“ razbili slovo avtonomije do zadnjega drobca, so zadovoljno sedli v ministrske stole v Beogradu. Vzeli so v svoje „izkušene“ roke krmilo centralne oblasti in tako znova dobili možnost, delati za ljudstvo. A kaj so naredili? Sprašujte po celi deželi; odgovor je navadno tako drastičen, da ga niti ponoviti ne morem. V bistvu je istoveten z besedami: Nič dobrega, pač pa veliko slabega. To je odgovor naroda. Niti ene same koristne stvari ne morejo pokazati, o kateri bi mogli reči: To je naše delo. Zato pa tudi o svojem „delu“ previdno molče.

V nič manj kot treh ministrstvih je bila doslej v Beogradu zastopana „SLS“. V prvem je celo načelnik stranke bil podpredsednik centralne vlade. Kaj so gospodje delali ves ta čas na vladi? Naj vendar to razjasnijo. Mislim, da je to že zdavnaj njihova dolžnost. Saj so bili na svojih visokih mestih plačani z ljudskim denarjem. Ker pa gospodje iz jasnih vzrokov nikakor nočejo govoriti o tem svojem delovanju, jim hočem pomagati. Njihovo glavno delo je bilo, utrijevati centralizem. Bilo je to le dosledno. Kar so kot „Narodna vlada“ ustvarili v Ljubljani, so nadaljevali v centralni vladi v Beogradu kot vladna stranka. Iz Beograda so diktirali davke, nastavljali in odstavljali pokrajinske vlade in uradnike, razširili so srbske vojaške postave tudi na Slovenijo, dr. Korošec je pa celo dal za celo državo razglasiti postavu, po kateri je zakonski mož izgubil svojo — zakonsko ženo.

Najimunitnejši čin poprevratnih SLSarjev je pa tisti, ki ga še danes najtežje občuti vse slovensko prebivalstvo. Kmet in delavec, uradnik, trgovec in obrtnik, kulturni delavec, javni in zasebni nameščeneec, revež in bogatin, vsi so enako udarjeni. To pa po umetnem znižanju vrednosti krone, za katero nosijo klerikalci soodločilno odgovornost.

Leta 1919. se je v Beogradu sestavljala nova vlada. Radikalci in demokrati so bili tako ostro razdvojeni, da ni bilo večine brez klerikalcev. Bili so torej jeziki na tehtnici. Sijajna prilika, da stavijo odločilne zahteve in pogoje v prid ljudstvu. Vladna naredba, da se računa 4 krome za en dinar, ni bila veljavna, ker je ni bilo potrjeno niti narodno predstavništvo. Dolžnost je velevala klerikalcem, da ne vstopijo v vlado. ako se ne razveljavijo tista naredba in končna ureditve valutnega vprašanja ne pridržijo ljudskemu zastopu. Klerikalci so pa naredili ravno nasprotno: Pritrdili so, da ostane razmerje 4:1 še nadalje v veljavi, dokler ne odloči drugače narodno predstavništvo. Naša krona je bila s tem definitivno izpuščena, ljudstvo je izgubilo tri četrtine svoje denarne gotovine — a takoj na to so sedli trije poslanci „SLS“ v ministrske seže.

Tako je zaigrala „SLS“ milijarde ljudskega imetja ravno v trenutku, ko je srečno naključje njenim voditeljem dalo v roke možnost, da kar največ dosežejo v blagor ljudstva! Kaj takega ni še videl svet pri nobeni drugi stranki. Vsaka druga stranka

izrabila tako priliko, že radi svojega ugleda, v kako splošno korist svojih volivcev. Klerikalci pa ne le, da niso prav nič izposlovali za ljudsko korist, so poleg tega še povzročili milijardno škodo naroda ravno ob tej priliki. Brez pomena je, če se je to zgodilo samo radi nesposobnosti poslancev, odnosno strankinih voditeljev. Če so to storili iz nesposobnosti, so pokazali tako kričečo nesposobnost in po-

litično nerodnost, da so izgubili vsako pravico do zaupanja ljudstva. Nasprotno: zavedno ljudstvo bi jih moralo klicati na odgovor!

Tako so tedaj klerikalci razumevali avtonomijo v dejanju, v besedah so pa sedaj polni same avtonomije.

Koliko so te besede vredne v očigled takih dejanj, lahko vsak sam razsodi.

Sporazum med Jugoslavijo in Avstrijo.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Pogajanja z avstrijsko delegacijo so se večeraj dopoldne nadaljevala v zunanem ministrstvu. Konferenca se je razdelila v štiri sekcije. V prvi sekciji za politična vprašanja so Pašić, dr. Ninčić, dr. Seipel in dr. Grünberger. Drugo sekcijo za vprašanja pravnega značaja tvori minister za pravosodje dr. Laza Marković, dr. Arangjelović, dr. Subotić, od avstrijske delegacije pa dr. Hoffinger in Peter. V tretji sekciji za gospodarsko-finančna vprašanja so finančni minister dr. Stojadinović, Radosavljević in Todorović, od avstrijske delegacije pa svetnik Lukesch. V četrti sekciji za promet je načelnik notranjega ministrstva Lazarević, načelnik prometnega oddelka Derocco in dr. Vigele, od avstrijske delegacije pa poslanski svetnik Junger. V vprašanjih trgovskega značaja je došlo do gotovih načelnih sklepov, ki se bodo vstavili v zapisnik, podpisan obojestransko. V prvi sekciji je bila razprava zelo dolgočasna in šele koncem konference je došlo do sporazuma glede zaključenja treh konvencij. Prva konvencija se tiče ukinjenja sekvestrov nad imetjem avstrijskih podanikov v naši državi ter obratno. Po sklenjenem sporazumu je zagotovljeno, da morejo eni ali drugi državljani prenesti svoje imetje v državo, v kateri živijo, brez vsakih ovir in taks. Rešeno je tudi vprašanje zaostalih obveznih predvojnih dolgov, ki se nahajajo na avstrijskem ozemlju in so last naših državljanov ter so bile prijavljene našim državnim oblastem. Te obveznice je hotela Avstrija zignati. Dosežen je sporazum, da morejo naši državljani te obveznice v višini 58 milijonov kron prenesti v našo državo svobodno in brez taks. Najdalje se je razpravljalo o povrnitvi škode, povzročene po sekvestrih nad imetjem avstrijskih podanikov. Avstriji so najtežje pristali na to, da se odpovedo odškodnini. Določeno je, da se plača odškodnina samo za ona imetja, ki so bila pod sekvestrom in so bila pred st. germainsko pogodbo prodana na javni dražbi. Druga kon-

vencija se tiče ureditve medsebojnih zasebnopravnih dolgov. Sprejeto je načelno, da se za 100 predvojnih avstrijskih kron plača 32 jugoslovanskih kron. To konvencijo bo naša vlada predložila v odobritev narodni skupščini, ker se tiče zasebne lastnine in jo vlada ne more rešiti sama. Glede te konvencije je pridržana avstrijski vladi tudi pravica, da se tekom 15 dni izjavi, ali pristane nanjo definitivno. V tem obstoji tudi za nas ugodnost, da bo mogoče dobiti v tem času tudi pritrdilo naših interesov iz Ljubljane, ki so večeraj sporočili, naj se skrbi, da se ne razbijejo pogajanja radi tega vprašanja. Tretja konvencija se nanaša na imetje bosensko-hercegovskih podjetij. Po četrti konvenciji se obvezujejo avstrijske družbe, ki imajo svoj obrat v Jugoslaviji kot n. pr. Trboveljska premogokopna družba, da prenesejo tekom šestih mesecev svoj sedež na naše ozemlje. Tudi v ostalih sekcijah se je dosegel v glavnem sporazum. V sekciji za politična vprašanja ni bilo posebnih težkoč. Vprašanje vizuma potnih listov je popolnoma urejeno. Določeno je, da potnikom na meji ni treba stopati z vlakom in da jim je dovoljen svoboden prehod. Glede narodnih manjšin na Koroškem so bile izrečene dr. Seiplu in dr. Grünbergerju razne pritožbe ter je bila predložena statistika o položaju Nemcev v naši državi. Dr. Seipel je nato predložil svoje podatke, ki se razlikujejo od naših, izjavil pa je, da se bo izpremenila dosedanja šolska in prosvetna politika napram našim manjšinam na Koroškem. Konferenca se nadaljuje danes dopoldne. Pričakovati je, da se bodo danes ugodno rešila vsa vprašanja. Vlada ima še tekom dopoldneva sejo, na kateri bo definitivno sklepala o raznih vprašanjih ter bo tekom jutrišnjega dne izdala komunikate.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Snovi je ob pol 10. priredil avstrijski odpravnik soarejo v avstrijskem poslaništvu, na katero so bili povabljeni vsi ministri, člani delegacije, eksperti in drugi.

IZMENJAVA ST. MARGHERITSKIH KONVENCIJ.

Belgrad, 24. febr. (Izv.) Po poročilih, ki jih je vlada prejela iz Rima, je italijanska vlada odposlala v Beograd posebnega kurirja z originalnim izvodom st. margheritskih konvencij, ki jih podpiše naš kralj, nakar se vrne v Rim, kjer se izvrši izmenjava. Kurir je došel danes v Beograd. Naš poslanik Antonijević v Rimu je pooblaščen, da izvrši izmenjavo ratifikacij. Izmenjava konvencij se bržkone ne bo mogla izvršiti pred 1.

marcem, dokler se ne vrne kurir iz Beograda.

IZPRAZNITEV SUŠAKA IN TRETJEGA PASU V DALMACIJI.

Rim, 22. febr. (Izv.) Ministrski predsednik in generalni štab sta naročila italijanskim garnizijam na Reki in v Dalmaciji, da začno izpraznjevati Sušak in tretji pas v Dalmaciji, kakor velevalo rapalska pogodba in st. margheritske konvencije.

Prispevajte v naše sklade!

Dr. Ivan Šusteršič:

KRALJEVINA SHS.

(Dalje.)

Rešitev našega notranjega problema bo bistveno olajšala reševanje vnanjih problemov naše države. Doživeli smo dosti razočaranja na polju naše vnanje politike. Graditi moramo tudi tu v lastnem delokrogu in na lastnih tleh. Vnanja politika vsake države ima le en smoter, ki mora biti obenem tudi njen edini nagib, njena edina zvezda-vodnica: interes lastnega naroda. Ta interes pa sestoji iz kompleksa posameznih interesov, ki jih treba razvrstiti po življenjski važnosti in nujnosti. To prav upoštevati, je najvišja lastnost državnika, neizmerno važnejša kot tehnična spretnost diplomatiziranja in spletkarjenja.

Cesa potrebuje naš narod v prvi vrsti? Miru in sigurnosti na vseh mejah za mnogoletno dobo. V domačih mejah je treba dolgoletnega mirnega dela, treba graditi in popravljati na vseh poljih javnega življenja, zlasti pa še na gospodarskem polju. V ta namen treba zagotoviti miru na vseh mejah — tedaj dobrih, najbojiših odnošajev z vsemi sosedi. Nobenih avantur, temveč solidno prijateljstvo na vse strani. Trdni temelj naših vnanjih odnošajev je in ostane naše zaupno, intimno razmerje do velikih zapadnih sil. Pri tem pa ni treba prezirati naše lastne hiše in naših neposrednih sosedov. Mala antanta je v tem pogledu dragocen politični aktivum. Tozadevna zasluga se mora pripoznati. Zakon našega kralja je važno in lepo spopolnilo te pametne politike in viden znak, da smo na pravi poti.

Sistem, ki ga znači mala antanta, treba dosledno spopolniti, v korist našemu narodu. Naj enkrat padejo vse ovire, ki so sad vojne psihoze. Vrata in okna odpreti, da more sveža sapa in solnce od vseh strani v naš dom, da imamo prost razgled in prost pot na vnanji svet. Tudi v tem oziru je že krenila naša vlada na boljšo pot, a še vedno ima veliko preveč pomislekov, še vedno se preveč boji, da ne bi sveži zrak in solnčni žarki škodovali naši mladi stavbi! Parola mora biti: Svoboda! Najlepša hiša je dolgočasna, če so vrata in okna stalno zaprta. Sčasoma postane nezdrava in v hiši se dela škoda.

Udobne trgovske pogodbe z vsemi državami, s katerimi smo v gospodarskih odnošajih in s katerimi bi bilo za nas koristno, priti v take odnošaje! Vedno rastoče številke v izložbah naših trgovin kriče, da to ni res. Razširjenje gospodarskega ozemlja preko lastnih političnih mej se pa vstvari potom modrih trgovinskih in carinskih pogodb. Dobre trgovske pogodbe so pa zasnovane na prijateljskih političnih odnošajih. Tu gre pred vsem za neposredne sosede, ki so za vsako državo najvažnejši. Sev, v ta namen je treba, da pride do izključne veljave realna politika, to je zdrava pamet. Doba političnega romantizma je potekla, treba prestopiti k realnosti in s tem pokazati zmožnost za samostojno narodno življenje.

Od dobrih prijateljskih in koristnih trgovskih odnošajev ne moremo in toraj ne smemo izključiti nobenega soseda, tedaj tudi ne Ogrske, ne Avstrije, pa tudi ne Italije in Bolgarije.

In preko sosednih držav moramo razširiti naše dobre odnose na oddaljene države, ne izključivši Rusije in Nemčije. Ne smemo prezirati, da so glede na moderna prometna sredstva vse države sosedne.

Naše intimno razmerje do čehoslovaške republike je velik aktivum naše zunanje politike. To razmerje mora ostati „rocher de bronze“, bronasta skala naše zunanje politike.

Dobri gospodarski odnosi so nam pa tudi neobhodno potrebni z Nemčijo, od koder lahko krijemo razmeroma najcenejše velik del naše potrebščine na industrijskih izdelkih. Z Rusijo moramo priti čimprej do tesnih narodnih odnosov, ker je ruski narod deblo slovanstva. Trenotne težkoče so znane; gre za delikatna vprašanja; državniška spretnost mora najti izhod. Kdo more tajiti, da sedanja izolacija Rusije slabi vesoljno slovanstvo, prav posebej pa še jugoslovanstvo. Razume se, da je v tem pogledu postopati roko v roki s Čehoslovaško, ki ima identične narodne interese z nami. — Iz podobnih vzrokov je gojiti tesno prijateljstvo s poljsko republiko, koji se obeta, ko prebije sedanje težkoče, velika prihodnost v krogu slovanske narodne družine.

Nedotakljivi temeljni kamen vseh naših mednarodnih odnosov so seveda mirovne pogodbe in dodatni mednarodni dogovori. Saj je to „magna charta“ naše državne eksistence. V tem pogledu bi bila vsaka popustljivost v bistvenih točkah za nas usodna. Spoštovati pa moramo pogodbe tudi tam, koder so v našo škodo in nam nalagajo težko občutene obveznosti.

Kočljivo je naše razmerje do Italije. Eno pa stoji, če se stvari gledajo brez romantike: da je ravno tako v našem kakor v interesu Italije, da postane razmerje prijateljsko. Naša vlada stoji lojano na temelju rapalskega ugovora. To je edino prava pot. Če se je ugovor že moral skleniti, je edino pametno in koristno, da se ga spoštuje, če še tako boli. Mir in sigurnost na italijanski meji je ravno tako neobhodna potreba, kakor na drugih mejah. Rapalski ugovor se pa mora držati obojestranski. Če se pojavijo glede izvršitve nepredvidene težkoče, naj se sklenejo lojalni dodatni dogovori, pri katerih pa se mora uveljaviti „do ut des“ — vsaka koncesija mora biti poravnana z enakovredno protikoncesijo. Glavni smoter obeh pogodb mora biti: neskaljena dobra sosesčina. — S politično odtrganimi brati pa bomo podražavali v vseh okoliščinah kulturno in narodno skupnost. To je naravna stvar, ki se z nobeno pogodbo izbrisati ne da in ki bo postojala za vse čase, kljub lojalnemu spoštovanju neokrnjenih političnih mej. Italija je edina velesila, s katero smo neposredni mejaši. Dobro razmerje do nje je vitalnega pomena.

Naša skrinjica (NLS) v mestu Ljubljana je peta — 5.

Hans Dominik:

13

OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

(Dalje.)

Silvester je vztrepetal.

„Tej ur ne bom nikdar pozabil. Iznemaj prijatelj... kupljeno sodišče... na smrt obsojen. V posesti rešilnega sredstva, pa nikake možnosti, da je uporabim... potem sem zagledal tebe med pričami. Naši pogledi so se srečali in pričel sem upati, popolnoma tiho upati... Ali je kdo drugi tudi odkril tajnost?“

Frik Truwor je držal v rokah kot pest debelo medeno posodico, bogato okrašeno in pokrito z majhnimi zvončki. Posodo je držal v levici, z desnico pa je mehanično vrtel neki gumb.

„Niso je odkrili. Po prvem dr. Glosinovem obisku sva obiskala tvoje stanovanje. Jaz sem iskal, Atma je našel. Ugledal je čosor...“

Šved je pričel pri tej tibetanski besedi zopet govoriti v tibetanščini.

Angleško in ameriško posredovanje v ruhrskem vprašanju.

NOV REPARACIJSKI NAČRT.

Pariz, 23. febr. (Izv.) »Chicago Tribune« trdi, da stojimo pred neposredno intervencijo ameriških trgovskih krogov v reparacijsko vprašanje. Veleindustrijec Charles M. Schwab je šel, kakor tu poročajo, v prvi vrsti zato v Evropo, da predlaga po načrtu trgovskih zbornic Zedinjenih držav mednarodno komisijo, v kateri bo tudi zastopnik Zedinjenih držav, ki naj odloči nemško plačilno sposobnost in način nemških plačil. Pariški zastopnik trgovskih zbornic Zedinjenih držav, Vazil Miller, se nahaja zdaj v Poruhrju, da preišče rezultate zasedbe. Ta predlog je zastopal pred kratkim v seji trgovskih zbornic Zedinjenih držav predsednik Julij Varnes v imenu skoro vseh ameriških trgovskih zbornic. Pobudi je pritril Washington in je torej stališče vlade. Predlog predvideva sodelovanje Združenih držav pri delih komisije na novem reparacijskem načrtu, čigar izvršljivost bo Nemčija zagotovila.

PRESEDNIK MILLERAND GOVORI.

Pariz, 23. febr. (Izv.) Pod predsedstvom predsednika republike Milleranda se je vršila včeraj ob priliki 25-letnice obstoja republikanskega komiteja za trgovino in industrijo, katerega vpliv je v trgovskem in političnem svetu zelo velik, svečana večerja. Pojedini so prisostvovali mnogi poslanci vseh političnih strank. Ob tej priliki so se čuli enodušno glasovi odobravanja vladne politike. Predsednik Millerand se je izrazil: „Franciji je vsaka misel o aneksiji nemških dežel tuja, Vendar si pa svojih pravic do odškodnin ne da krati. Nemci se zopet enkrat kažejo slabe psihologe, če mislijo, da se bo zlomila francoska zadržnost pod pritiskom denarnih težkoč. Kakor je znala Francija v trdni enotnosti zdržati v vojni, tako bo znala tudi v miru. Francija se ne bo obrnila od svojega cilja, ker hoče doseči svoje najsvetejše pravice.“ Temu govoru predsednika je sledilo splošno odobravanje.

LORD CECIL O RESITVI RUHR-SKEGA VPRAŠANJA.

London, 23. febr. (Izv.) V izvršilnem odboru lige društva narodov je poročal lord Cecil kot predsednik o političnem stališču lige napram položaju v ruhrskem ozemlju ter izjavil: »Spričo dejstva, da pomenja nasilna zasedba nemškega ozemlja po francoski vojski neposredno skrajno nevarnost za evropski mir in gospodarsko dobrobit mnogih držav, kakor tudi spričo dejstva, da je bila ogromna večina angleškega naroda vedno za ureditev tega mednarodnega vprašanja potom društva narodov, goji izvršilni odbor lige društva narodov živo željo opozoriti na potrebo, da

se vsa mednarodna vprašanja, ki tvorijo središče reparacijskim vprašanjem, kakor hitro mogoče predložijo v rešitev društvu narodov s sodelovanjem Nemčije in Zedinjenih držav. Priznavamo, da mora izbira časa in organa ostati pridržana vladam, povdarjamo pa, da ima lahko vsako nepotrebno zavlačevanje usodne posledice, in upam, da bodo podružnice zveze storile vse ter podprle parlament in vlado za nadaljevanje energične politike na tej podlagi.

GOVORICE O INTERVENCIJI ANGLEŠKE FINANCE IN INDUSTRIJE.

London, 23. febr. (Izv.) Danes so govorili v političnih krogih, da pripravljajo vplivni angleški finančni in industrijski krogi intervencijo v ruhrskem vprašanju. Ta intervencija se bo izvršila z vednostjo angleške vlade. Predsednik demokratske stranke v Nemčiji, poslanec Eckelenz, se nahaja zdaj v Londonu, kjer je naznanil v nekem intervjuu, da so ga demokrati poslali na Angleško v svrhu informacije o mnenju angleške veleindustrije glede na intervencijo v ruhrskem konfliktu.

EKSPLOATACIJA PORUHRJA.

London, 23. febr. (Izv.) O francoski ponudbi angleškemu kapitalu, naj bi se skupno eksploatiralo poruhrsko ozemlje, se poročajo, da stoji za tem francoska vlada. Francoski agenti angleške skupine poročajo, da je francoska vlada pripravljena, prevzeti jamstvo za tak načrt. Pogajanja se nadaljujejo.

ČEŠKI DELAVCI ZA PORUHRJE.

Innsbruck, 23. febr. (Izv.) Semkaj je vnovič došlo 50 čeških delavcev, ki so hoteli preko Švice v Pariz. Takoj po prihodu Čehov so nemški železničarji brez razlike strank izjavili, da prevoza ne bodo izvršili, ker so delavci sigurno stávkolomci, ki jih hočejo pod kakršnokoli pretvezo vtihotapiti v Poruhrje. Oba vagona, ki je v njih dospel transport, so odpeli in odrekli nadaljni transport. Čeli so protestirali in so hoteli odpetje prepričati. Odločen odpor železničarjev pa jim je to zabranil. Poslanstvo Čehov je šlo v deželno hišo pritožiti se, a tam so jih navrnili na zvezno vlado. Popoldne so hoteli Čehi posamezno nadaljevati pot, železničarjem pa se je posrečilo zadržati nekatere, ki so pripovedovali, da so jih nabrali francoski agenti, ki iščejo zlasti rudarje.

NATANČNOST FRANCOZOV NAPRAM POTNIKOM.

Essen, 23. febr. (Izv.) General Degoutte je izdal novo naredbo, glasom katere se morajo Nemci, ki prihajajo v zasedeno ozemlje, podvreči osebni preiskavi in izkazu. Poleg tega so uvedene nove določbe za potne dokumente Nemcev in inozemcev.

Atma je pristopil. Na njegovi desnici je bleščal enak prstan kot na desnici njegovega tovariša. Presenečeno in začudeno so zasijale Silvestrove oči. Zrle so sedaj na en, sedaj na drugi prstan in končno obstale na golem prstancu lastne desnice.

„Trije prstani Tzonkape... Staro prorokovanje... V začetku kroga volja... Na koncu spoznanje... iz polnoči... moj prstan manjka...“

Ali je bil vzrok v blesketanju draguljev, ali v blestečem pogledu Indijca — Silvester Bursfeld je prenehal govoriti in se pogreznil v globoko spanje.

Atma se je vrnil na svoje opazovališče.

Frik Truwor je bil zaposlen pri sprejemni postaji brezžične brzojavne postaje. Hitro je pregledal znamenja na papirnem traku, ki je enakomerno lezel iz aparata. Nato migljaj temnopoltemu tovarišu. Ta je obračal svetlikajoče se aluminijasto kolo avtomatične regulacije, dokler ni padla črna markirna točka baš na

ZBIRANJE BOLGARSKIH ČRT NA GRŠKI MEJI.

Sofija, 23. febr. (Izv.) Po atenskem tiskovnem uradu razširjena vest, da zbira Bolgarija na grško-bolgarski meji čete, je brez vsake podlage.

GLASOVI O ATENTATU NA DR. BENEŠA DEMENTIRANI.

Praga 23. febr. (Izv.) Glasovi nekaterih večernih listov o atentatu, ki naj bi se izvršil na ministra za zunanje zadeve dr. Beneša, ne odgovarjajo resnici.

RUSKO-OGRSKA POGODBA.

Budimpešta, 23. febr. (Izv.) „Uj Nemzetek“ poroča, da se namerava trgovski dogovor med sovjetsko Rusijo in Ogrsko. Ustanovila se bo trgovska družba, katere deliško glavnic bosta podpisali vsaka na pol sovjetska Rusija in Ogrska.

PREDAJA LEVANTSKIH LADIJ ITALIJANOM.

Budimpešta, 23. febr. (Izv.) Levantska paroplovna družba je poslala te dni svoje pooblaščenca v Rim radi zaključka pogajanj o predaji družbinih ladij v posest italijanske finančne skupine.

RAZDELITEV NEMSKIH DOLGOV.

Pariz, 23. febr. (Izv.) »Journal des Debats« poroča, da je reparacijska komisija danes vzela na znanje poročilo ameriškega delegata Boydona glede razdelitve nemških dolgov med nasledstvene države. Nato se je bavila z raznimi posameznimi vprašanji glede avstrijskih in mažarskih dolgov.

LITVANSKA HOČE ANEKTIRATI MEMELSKO OZEMLJE.

Berlin, 23. febr. (Izv.) Litvanska vlada se ne strinja z odločitvijo poslaniške konference glede memelskega ozemlja (glej: inozemske vesti). Litvanska vlada se brani, da bi pripoznala Memel za prosto luko, in hoče celotno ozemlje kratkoma pripoznati za svoje.

VSTAŠKA ZALOGA MUNICIJE V DUBLINU.

London, 23. febr. (Izv.) Iz Dublina se javlja: Pri neki hišni preiskavi so našle vladne čete celo zalogo bomb. Bombe in posamezni deli strojnic, kakor tudi razni dokumenti, ki so se nahajali v hiši, so bili zaplenjeni.

Inozemske vesti.

* Memelsko ozemlje. Po besedi sklepa poslaniške konference je bila izročena suverenost nad memelskim ozemljem Litvanski pod temi pogoji: Litvanska dobi vse pravice na ozemlje, ki so popisane v versajlski pogodbi od 28. junija 1919. — Postavitve avtonomne vlade v memelskem ozemlju, ki pripoznava oba jezika, enakovrednost prebivalcev, naj

ost severosmeročega krožila, ki je uravnavalo krmilo. V velikem loku je letalo sledilo krmilu in šinilo preko Labradorja naravnost proti severnemu tečaju.

Šved je pokazal na brzojavni trak.

„Amerikanske zračne križarke nad Grenlandom in Islandom. Preleteti moramo tečaj, da se izognemo zaporni črti.“

Atma je slišal in njegove oči so še močneje zabliskale.

„Prisiljeni?“

„Prisiljeni!“

In Indijec je nadaljeval staro prorokovanje tam, kjer je prenehal Silvester Bursfeld, ko je zaspal.

„Iz polnoči prihaja oblast.“

Frik Truwor je vztrepetal. Poznal je prokovanje. Pred očmi mu je vstal trenotek, ko mu je silvolasi opat v Pankong Tzo nataknil prstan na roko in pri tem dejal:

„To je tretji!“

(Dalje prih.)

bo že njihovo pleme, jezik ali vera kakršna hoče, in enako vpoštevanje državljanovih pravic doželjanov in inozemcev. — Organizacija prostega prehodnega prometa na suhem in po morju, ki bo vpoštevala poljske in litvanske interese. — Povrnitev stroškov za upravo memelskega ozemlja. — Vsa posestva in dobrine, ki mora njih bremena prevzeti po versailleski pogodbi Litvanska, se prenesejo na Litvansko in na memelsko ozemlje. — Kadar prevzame suverenost nad memelskim ozemljem Litvanska, mora poslaniška konferenca s pomočjo litvanskih zastopnikov izdelati ograničeno končno pogodbo.

* **Angleški protest Litvanski.** Angleška vlada je podala Litvanski energičen protest radi aretacije dveh angleških vojaških atašejev, ki sta podvzela inšpekcijsko potovanje v nevtralnem cono.

* **Odhod poljskega poslanika iz Memla.** Poljski poslanik dr. Szarota je po glasovih poljskih listov dne 21. t. m. zapustil Memel.

* **Dr. Beneš potuje na Poljsko.** Kakor poročajo „Lidove Noviny“, se poda češko-slovaški zunanji minister v kratkem na Poljsko, kjer se v Varšavi sestane z poljskim zunanjim ministrom.

* **Demonstrativni obhodi na Dunaju.** Na Dunaju so se vršila velikanska zborovanja komunistov. Število zborovalcev se čeni na tisoče in tisoče. Po končanih govorih, ki so trajali nad dve uri, so se zborovalci formirali v sprevod, ki se je obrnil v smeri proti hütteldorfski cesti, kjer je bil dne 18. t. m. ubit njihov pristaš delavec Birnecker. Mimo mesta, kjer je padla žrtev, so marširali delavci odkritih glav. Iz vrst demonstrantov so se čuli klici: „Doli z Hakenkreuzlerji, doli z reakcijo, doli z belogardisti!“ Mtr se sicer ni kalli.

Politične vesti.

+ **Čudne manire** vladajo v „Slovenčevem“ uredništvu. Vsaki stvari, ki jo napišemo, najdejo takoj avtorja brez vsakega najmanjšega dokaza. Na podlago golega sumničenja, ki pa je pri teh gospodih vedno napačno, postavijo vse njihove trditve kot dokazna dejstva. Včeraj smo že „Slovenec“ odgovarjali radi nuncijskih izjav. Poročilo smo prinesli kot nam ga je telefoniral naš belgrajski poročevalec. O tem poročilu dr. Šusteršič mi prav nič vedel, dokler ga ni bral v našem listu, kakor sploh ne ve za vsebino lista, dokler ga ne dobi na mizo kot vsak naročnik. Dr. Šusteršič so preje znani samo članki, ki jih sam napiše in sam podpiše, v čemer se razlikuje od voditeljev SLS, ki streljajo po večini samo iz zasede in se skrivajo v varnost za hrbet odgovornega urednika Mihaela Moškercarja. **To so dejstva.** Sedaj naj pa vsakdo premisli, kakšno spoštovanje moramo imeti do gospodov okoli „Slovenca“, če naenkrat čitamo: „Šusteršič pravi...“ „Tudi je zanimivo, kako je Šusteršič zavil neko drugo mesto v nuncijski izjavi, katero se po Šusteršiču glasi...“ „To je ravno nasprotni smisel onega, ki ga je Šusteršič g. nuncijski podtaknil. To je sploh njegova stara in stalna metoda, da skuša visoke osebe izigravati v svoj prid itd.“ — Sedaj pa **primerjajte dejstva s „Slovenčevimi“ metodami pisanja in presodite**, v katero kategorijo spadajo ti ljudje. In še se najdejo duhovniki, ki „Slovenca“ in „Domoljuba“ priporočajo s prižnice in tako na svetem mestu širijo laž in zlobo med svojimi verniki.

+ **Pašić na Slovenskem.** Pod tem naslovom piše današnji „Slovenec“: »Kakor poroča belgrajsko „Vreme“, bo Pašić v družbi fin. ministra Stojadinovića 4. marca prišel na Slovensko... Kakor je pričakovati, Pašić ne pride praznih rok — itd.« Zdi se, da pri „Slovenec“ vedno čakajo na Miklavža.

+ **V uredništvu „Slovenca“** štejejo vsak dan, kolikrat jih je „Ljudski dnevnik“ napadel. Predno bomo povedali vse, se bo pa „Slovenec“ naveličal.

+ **„Domoljub“** pripoveduje, da je „Slovenec“ zvedel od odličnega radikalnega politika, da je dr. Šusteršič sklenil z radikali pakt, ki ga je podpisal in katerega so radikali dr. Šusteršiču plačali. — Radoved-

* **Požar v Krakovu.** Iz Krakova poročajo, da je dne 21. t. m. izbruhnil v poslopju akademike znanosti velikanski požar, ki je popolnoma uničil dvorano z geološimi zbirkami. Škoda je zelo velika.

* **Stališče Romunije v orientiskem vprašanju.** Kakor poroča „Univerzul“ se je izjavil ministrski svet ob priliki posvetovanj o zunanem položaju, da bo Romunija tudi v nadalje ostala nevtralna. Vendar pa bo varovala strogo svoje interese posebno glede morskih ožin.

* **Glasovi francoskih generalov o trajanju vojaške službe.** Francoska zbornica je v preteklem poletju odobrila zakonski načrt, ki ima za bazo en in polletno vojaško službo. V senatu, kateremu je bil sedaj predlog zopet predložen, je naletel isti na hud odpor. General Taufflieb je govoril v korist samo dvanajstmesečnemu službenemu času. Izrazil se je, da je vsaka daljša doba samo potrata na davkih, ki državi ne more koristiti. V dvanajstih mesecih se vsakega Francoza izšola v sijajnega vojaka. General Sarrail je celo izjavil, da zadostuje samo desetmesečna doba. Naletela pa sta oba dva na nasprotnika in sicer v generalu Castelmannu, ki je v imenu vlade govoril proti predlogom svojih predgovornikov. Referent Bourgeois, ki je istotako zagovarjal mnenje generala Castelmana, je žel velik aplavz.

* **Gregorjanski koledar v Grški.** S 1. marcem je z vladno odredbo uveden gregorjanski koledar. Mesto 17. februarja po starem julijanskem koledarju se bo moralo pisati 1. marca.

* **Nemško posojilo krito.** „Lokalanzeiger“ sporoča, da so prevzele nemške banke 100 milijonov zlatih mark notranjega posojila, torej polovice. Industrija pa bo prevzela enak znesek.

ni smo, za kolikero četrtinko je sedel v Unionski kleti tisti odlični »radikalec«, ki je povedal svojemu vinskemu bratcu v SLS to »Slovenčev« bralce pretresujočo »resnico«.

+ **„Slovenec“** piše: „Značajnost pa ta ka! Prejeli smo tale značilen dopis: Kako navdušeno je govoril Fr. Beltram ob 25-letnici krščansko-socialne delavske organizacije v D. M. v Polju našemu delavstvu, da naj se tesno oklepa SLS in naj nikdar ne krši discipline. Danes pa piše, da je ista SLS najbolj hinavska in najbolj lažnjiva stranka izmed vseh drugih strank, četudi ve, da se SLS od tedaj ni prav nič spremenila. Pač se je pa spremenil Beltram, odkar je pričel funkcionirati dispozijski fond dr. Šusteršiča — Objavljamo ta dopis, ne z ozirom na Beltrama, ki ga nihče ne smatra za resnega agitatorja, ampak z ozirom na to, da se ista laž dan za dnem zlohotno ponavlja od Pašičevih slovenskih trabantov, ki se postavljajo v pozo poštenjakov.“ Mi se g. Beltramu prav nič ne čudimo, če je glede značajnosti SLS izpremenil svoje mnenje. Kdo je SLS, bo izpregledal sčasoma vsak in takrat jo bo vsak tako takiral kot jo danes g. Beltram. — Podtkati g. Beltramu „Šusteršičev dispozijski fond“ se zdi nam, ki zadevo dobro poznamo, največja podlost, katere so zmožni samo značajni a la „Slovenec“. Nimamo prav nobenega povoda, da bi se zavzemali za g. Beltrama, resnici na ljubo pa moramo reči, da je g. Beltram značaj in požrtvovalen človek, kakršnih bi v okrilju vodstva SLS krvavo potrebovali.

+ **Jugoslovansko-albanska meja.** Na podlagi sklepa poslaniške konference so jugoslovanske čete zasedle tudi poslednji del nevtralnega pasu napram Albaniji od Djaravice do Koraba razen pasu 500 m na obe strani, ki ostane nezaseden, dokler se tekom leta ne postavijo stalni omejni kolci. Meja v delu od Djaravice do Čafa-Frušita proti Djakovici teče kakor meja od 1. 1913 po razvodnici med Belim in Velikim Drimom. Vas Junik z okoljco, kjer je bilo torišče razbojniške akcije, pripade zopet naši kraljevini. Od Čafa-Frušita teče meja po grebenu Baštriga in Koritnika ter seka Beli Drim pred vasjo Vrbnico, ki ostane na našem ozemlju, s čemer je dobil Prizren mnogo bolj ugodno obrambno erto. Zatem poteka meja v glavnem proti jugu do Koraba, pri čemer pripade naši državi skoro ves gorski okraj. S tem je odpravljen nevtralni pas ob Albaniji od ustja Bojane do vasi Lina ob Ohridskem jezeru. Vlada si je pridržala pravico zahtevati naknadno popravek določene mejne črte.

Domače vesti.

— **Dr. Grga Tuškan umrl.** V sredo zvečer je umrl v Sisku zaslužni hrvatski politik dr. Grga Tuškan. Pokojnik je bil rojen l. 1845. v Velimiru pri Karlovcu. Po končanih študijah je odprl odvetniško pisarno v Sisku. Leta 1883. je bil prvokrat izvoljen v hrvatski sabor kot član stranke prava. Leta 1883. se je udeležil v saboru ljutega napada na mažarskega eksponenta Khuen Hedervary, vsled česar je bil obsojen na 6 mesecev ječe, na izgubo doktorata in odvetništva. V skrajni bedi je v Sisku odprl navadno kavarno. Leta 1906. je bil izvoljen v sabor kot kandidat hrvatsko-srbske koalicije. Sodeloval je pri ustvaritvi reške resolucije. Od leta 1910 do 1913 je bil član sabora in po prevratu član Narodnega Veća. Pogreb bo v nedeljo v Sisku, odkoder prepeljejo truplo v Zagreb, ker bo pokopano pod arkadami na pokopališču Mirogoj.

— **Smrtna kosa.** V Spodnji Šiški pri Ljubljani je umrla včeraj zjutraj ob 1. uri ga. Marija Celarčeva, posestnica in gostilničarka. Pogreb bo v nedeljo ob 14. uri iz Šiške, Kolo-dvorska cesta 165. N. v m. p.!

— **Odlikovanje človekoljubnega rešitelja treh otrok.** Kralj je odlikoval z zlato medaljo za građanske zasluge gospoda Vinka Glatza, veleposelnikovega sina iz Krčovine pri Ptuj, ki je dne 15. januarja t. l. z lastno smrtno nevarnostjo rešil tri sanjkajoče dečke v Krčovini izpod ledu ribnika, v katerem so se pri sanjkanju vdrli. S tem človekoljubnim in požrtvovalnim činom, s katerim so se bavili tudi listi in javnost, je gospod Glatz rešil dečke gotove smrti.

— **Holeček ob sedemdesetnici svojega rojstva.** V torek, dne 27. februarja bo slavil sedemdesetletnico svojega rojstva tudi slovenski javnosti dobro znani češki književnik, publicist in novinar Jos. Holeček. Delovanje tega idealnega kulturnega delavca je bilo zelo mnogostransko in se razteza na najraznovrstnejše panoge duševnega in javnega življenja. Z bistrim umom, ki je lasten njegovemu narodu, in s toplim bratskim srcem je odkril zaklade našega juga in se z vso vnemo zavzel za to, da jih pokaže svetu. Jugoslovanska narodna pesem je napravila nanj neodoljiv vtis. Že l. 1874. je izdal „Junaške pesmi bolgarskega naroda“; nato je posvetil svoje zanimanje srbski narodni pesmi, predvsem seveda pripovedni. L. 1909. je priobčil „Srbsko narodno epiko“, ki jo je nadaljeval celo med svetovno vojno. Po vojni je izdal „Narodno epiko“ bosanskih muslimanov“. Razen tega je priobčeval jugoslovanske pripovedke. — Doma na Češkem je bilo okoli njega osredotočeno predvsem novinarsko življenje. Sodeloval je pri raznih listih in revijah in bil desetletja urednik „Narodnih listov“. V priznanje njegovega vrlega delovanja so ga izvolili za predsednika češkoslovaških novinarjev, katero funkcijo opravlja že dolgo vrsto let. Holeček se je rodil 27. februarja 1853 v Stožicah na Češkem. Bil je kmetški sin, kar se razvidi iz njegovih literarnih del, katerim je črpal snov iz kmetškega življenja. Po svojih študijah je visoko naobražen, izkušen in srčno odlihan mož. — Tudi v Sloveniji se vrše priprave za proslavo njegove sedemdesetnice.

— **Jutri dne 25. februarja** priredi Jugoslovansko-češkoslovaška Liga v Ljubljani ob 11. uri dopoldne v univerzitetni dvorani predavanje o pisatelju in novinarju Jos. Holečku. Govori dr. Ivan Lah. Vstopnina prosta.

— **G. Grafenauer** nam piše: Velečenjeni g. urednik! Z ozirom na notico: „Nehvaležnost — plačilo sveta“! v Vašem cenj. listu od dne 21. februarja 1923 št. 17, moram resnici na ljubo izjaviti, da je bil dopisnik „Freie Stimmen“ o mojih dohodkih v Jugoslaviji in o moji podpori, ki jo dobivam — kakor ta dopisnik trdi — od svojih sorodnikov na Koroškem, slabo poučen. Moji dohodki tukaj v Naklem so res skromni, a moj položaj nikakor ni tak, da bi moral stradati, ker me oba prečast. domača

g. duhovnika, kakor tudi občina in župljani z bratoljubno darežljivostjo hvalevredno podpirajo. Od mojih sorodnikov na Koroškem, od katerih pride tozadevno samo in edino moja izmučena žena v poštev, pa ne dobivam in ne morem dobiti prav nobene podpore, ker vse dohodke mojega posestva na Koroškem požro posledice parlamentarnih izdelkov avstrijske republike in njen gospodarski položaj. Moj povratak v staro domovino pa bi bil zame korak v večnost. Zahvaljujem Vas za Vašo naklonjenost do moje osebe, kakor tudi za objavo zgoraj omenjenega dopisa in za pristavljeni Vaš poziv, kateri mi bo, kakor upam, omogočil, da zopet stopim v krog delavcev za našo lepo domovino. — Naklo pri Kranju, dne 23. februarja 1923. Fran Grafenauer, orgljavec.

— **Električna centrala ob Gameljšci.** Preteklo nedeljo se je vršilo zborovanje občanov iz Ježice in Črnuč v zadevi naprave električne centrale ob Gameljšci. Inženjer Turnšek iz Ljubljane je razložil občanom, da bi dajala Gameljšca tudi ob največji suši dovolj vode za proizvajanje 40 do 45 konjskih sil, kar bi bilo dovolj energije za 2000 instaliranih žarnic. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki bo poskrbel za potrebne načrte in proučil rentabiliteto naprave.

— **Za izvrševanje carinsko-posredniških poslov**, ki so železnici po § 65. železniško-obratnega pravilnika in člena 10. mednarodnega dogovora naloženi, razpisuje železnica za svojo carinsko postajo Rakek mesto pogodbenega carinskega posrednika. Reflektanti morajo odgovarjati vsem zahtevam pravilnika o carinskih-posredniških in odnošajem, ki jih zahteva carinsko-železniški postopek. Tozadevne ponudbe je vložiti pri obratnem ravnateljstvu južne železnice oddelek III/2 v Ljubljani do 15. marca 1923.

— **Iz naše države sta izgnana dva nemška državljana:** Josip Viehhaber iz Monakovega in Vilbald Vollhase iz Berlina. Oba sta si rada prilasčala tujo lastnino.

— **Premeščanje.** Okrajni komisar Franc Voušek je premeščen od okrajnega glavarstva v Ptuj k okrajnemu glavarstvu v Celju.

— **Imenovanja.** Konceptni praktikanti dr. Amon Šraj pri okrajnem glavarstvu v Konjicah, Leopold Eiletz pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu, dr. Dragotin Skrinjar in Jakob Počkaj pri okrajnem glavarstvu v Celju, Egon Bayr pri pokrajinski upravi, oddelku za notranje zadeve v Ljubljani, dr. Josip Orožim pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu in Heribert Svetel pri pokrajinski upravi, oddelku za notranje zadeve v Ljubljani so imenovani za provizorne vladne koncipiste na dosedanjih službenih mestih.

— **Iz policijske službe.** Premeščena sta policijski pristav Josip Stadler od okrajnega glavarstva v Celju k policijski direkciji v Ljubljani in policijski kanclist Ciril Brebec od policijske direkcije v Ljubljani k okrajnemu glavarstvu v Celje.

— **Živnozdravnštvo.** Uradni živnozdravnik IX. činovnega razreda Igancij Šljapah je imenovan za definitivnega upravnika državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani v istem činovnem razredu. — Absolvirani živnozdravnik Zvonko Zemljič je sprejet v državno službo, imenovan za provizornega uradnega živnozdravnika v X. činovnem razredu ter dodeljen v službovanje veterinarskemu referatu pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti.

— **Podvzetnikom kamenolomov.** Gradbeni oddelek suda opštine mesta Skoplje išče za svoj kamenolom, ki je oddaljen 3 km od mesta podvzetnika, ki bi imel na razpolago večje število kvalificiranih delavcev kot polirje, mimerje in delavce za izdelovanje kamnih kock za tlakovanje cest. Vsled tega se podvzetniki, ki reflektirajo na to delo, ki bi trajalo nekaj let, pozivajo in vpošljejo na Državno Borzo Dela v Ljubljani pismene ponudbe odnosno s pri njej osebno zglasijo glede potrebnih informacij. — Državna Borza Dela v Ljubljani.

— **Konec stanovanjske bede.** Profesor Peroš v Zagrebu je iznašel nov način zidanja, ki pomeni popoln preobrat v zidarski stroki. Po njegovem načinu je mogoče postaviti

hišo z dvema stanovanjima po tri sobe tekem enega tedna za vsoto 20.000 Din. Sliši se to kakor o pravljici, vendar je res, kakor poročajo zagrebški listi. Prof. Peroš je že zaprosil za patent svojega sistema „Brzograd“. Če se obnese ta sistem, bomo kmalu zlezli iz stanovanjske krize.

— **Nov kredit.** Gradbeno ministrstvo je odobrilo kredit 312.000 Din za popravo državne ceste Bajmir-Skrlijig v niškem okrogu.

— **Nečloveški zločinci** so te dni napadli logarja Petra Ognjenoviča v Ruševem v Slavoniji. Zakurili so v gozdu velik ogenj in ga toliko časa pekli, da je revež v groznih mukah izdihnil.

— **Čevlje kupujte** od domačih tovarov trdke Peter Kozina z znanjko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Družba ILIRIJA, Ljubljana
Kralja Petra trg, 8. — Telefon št. 220.
Nakup gozdov. — Eksport lesa. Prodaja drv in premoga v Ljubljani na drobno in debelo.

Dopisi.

d Iz duhovniških krogov smo prejeli: Kam plovemo? — Predsednik „Katoliškega tiskovnega društva“ je duhovnik — celo cerkveni dostojanstvenik. Odbor Kat. tisk. društva tvorijo sami duhovniki. Pokrovitelj društva pa je sam škof. Načelnik SLS, ki hoče imeti monopol nad krščanstvom v celoti, torej tudi za krščansko moralo — duhovnik. Tajnik te stranke: duhovnik. Glavni urednik strankinega glasila „Slovenca“ — duhovnik. Urednik ljudskega lista „Domoljuba“ — duhovnik. Pa vendar prinaša „Slovenec“, prinaša „Domoljub“ neresnice, ki se mu dokažejo kot laži. Mesto, da bi jih preklical eden, kakor drugi, jih pa prinaša trdovratno naprej in dodaja še novih. Ni li tedaj upravičeno vprašanje, kam plovemo? — Ali ne velja tudi za tiskarno in njene lastnike za izdajatelje in pisce teh listov osma božja zapoved (Katekizem: vprašanje 467): Kdor je bližnjemu škodoval na njegovi časti in njegovem dobrem imenu, je dolžan preklicati obrekovanje, zasramovanega prositi odpuščanja, v vseh slučajih pa po svoji moči popraviti škodo, ki mu jo je storil na njegovi časti, in njegovem dobrem imenu in s tem morda tudi na drugem imetju. — Kdo je kriv, če se širi klic — farji lažejo, in da se duhovnikom čim dalje manj veruje? — Gospodje, zgoraj naštetih: Ali se ne bojite odgovora?

Narodno gledališče.

DRAMA:

Sobota, 24. februarja: „Ugrabljeni Sabinke“. Red D.

Nedelja, 25. februarja: ob 3. popoldne: „Živi mrtvec“. Izven. — Ob 8. zvečer: „Za pravdo in srce“. Izven.

OPERA:

Sobota, 24. februarja: „Mefistofeles“. Red B.

Nedelja, 25. februarja: „Prodana nevesta“. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih stroj. po ceni.

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28.

Sprejemajo se v polno popravo za emajl ranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozič, šivalni stroji in r. zni stroji.

„TRIBUNA“

Tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Zvonarska ulica 1.

STARE KOVINE

(BAKER, MEDENINO, ALUMINIJ itd.) kupuje po najišjih cenah v vsaki množini železinska trdka

Breznik & Fritsch

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 1.

Kultura.

k **Kulturna koncertacija.** Kultura vsakega naroda je odblesek njegove življenske potence. Čim večji je blesk, tem dalje seže, čim intenzivnejša je kultura naroda, tem večji njegov ugled med svetom. Žalibog živimo v času najekstremnejšega materializma, kar smatram za najhujši minus, ki ga izkazuje svetovna vojna. Narodi so prezrli, da zavisi njihovo materialno blagostanje od imponderabilij t. j. od medsebojnega zaupanja in spoštovanja ali, da se materialistično izrazim, od medsebojnega kredita. Posebno mi Jugoslovani, ki smo pravzaprav narod izrazito individualen, smo pregledali, da je kurz dinarja v visoki meri odvisen od ugleda, ki ga uživamo v svetu, od nivoja naše kulture. Čehi so vprašanje uveljavljanja samega sebe dobro razumeli in rešili: koncerti, slikarske razstave in slične prireditve so nosili pred vojno in po njej slavo češkega imena v svet. Čehi so se zavedali, da pomenja dvig kulture obenem tudi dvig svetovnega renomeja in kot posledico dvig materialnega blagostanja. Spominjam samo na gradnjo Narodnega divadla: otvoritev narodnega gledališča je bil praznik vsega naroda, k gradnji je prispeval najubožnejši seljak, samo da zgradi dom, ki naj bo dokaz, dokument narodne življenske zmoglosti. Da smo znali ob času mirovnih pogodb skrbeti na sličen način za naš ugled, bi morda Rapallo in druga imena ne imela tako klavernega zvoka. In primerjajmo kurz češkoslovaške krone z dinarjem... Nostra culpa, nostra maxima culpa mi zveni iz vseh borznih poročil. — Pri nas so kulturne sile in težnje razcepjene in raztepane na vseh koncih in krajih, povečini navezane na iniciativo in kapaciteto posameznika. (Jakopičev paviljon mi je v tem oziru šolski eksemplj.) V zavesti, da je kultura, predvsem srčna, zvarjena iz življenjskih sokov narodovih, predpogoj za mednarodno upoštevanje našega naroda, predlagam: Ustanovimo v Ljubljani z združenimi močmi »Kulturni Dom«, ki naj druži vse kulturne pango in naj bo prepričevalen odgovor na vprašanja, ki nam jih stavi svet. — Praktično izvršitev tega projekta si predstavljam na sledeči način. V Ljubljani eksistirajo kulturni pravni subjekti, ki posedujejo realitete: Glasbena Matica, Slovenska Matica, Narodni dom, Jakopičev paviljon, Narodna galerija itd. Če bi omenjeni prodali ali v najem dali svoje nepremičnine, bi bil na razpolago kapital, ki bi omogočil gradnjo velike reprezentančne stavbe, kjer bi dobila vsa omenjena društva dokaj prostornejše zavetje. Koncertom, predavanjem in sličnim prireditvam bi bilo na razpolago dvoje velikih

dvoran. Lokalitetna mizerija, s katero se mora v finančnem oziru boriti pri svojih prireditvah vsako društvo, bi bila s tem odpravljena. Za resne, kulturne prireditve zahtevajo danes posestniki dvoran težke tisočake najemnine, ki so vspricho še težjih državnih in občinskih davkov (30 odstotkov od brutta, v resnici brutalen davek!) občutna obremenitev prirediteljev in coklja kulturnemu razvoju. — Če bi prispevali k gradnji še drugi, n. pr. mecen, bančni sindikat, javnost s pro-

stovoljnimi prispevki itd. bi bila stavba že čez noč postavljena in izročena vzvišenemu namenu. — Otvarjam torej javno anketo o tem vprašanju in vabim vse kulturne delavce, vsa društva, korporacije, banke, trgovce, z eno besedo vsakogar, ki mu je slovenska kultura na srcu, naj izrazi svoje tozadevne želje, predloge ali nasvete. Zadeva ni politična, ljubo mi bo, če se izjavijo tudi drugi časopisi o tej temi.

N.

Gospodarstvo.

g **Državna tečajnica**, za mesec marec je nastopna: napoleonor 356, zlata turška lira 403, angleški funt 446, dolar 95, 100 francoskih frankov 636, 100 švicarskih frankov 1776, 100 grških dramem 105, 100 italijanskih lir 460, 100 nemških mark 0.76, 100 češkoslovaških kron 256, 100 mažarskih kron 3.80, 100 lejev 50, 100 levov 51, 100 peset 1425, 100 holandskih florintov 3752, 100 danskih kron 1880, 100 poljskih mark 0.47 Din.

g **Izplačilo tretjega kupona investicijskega posojila.** Finančni minister je dal generalni direkciji državnih dolgov na razpolago 17 in pol milijona dinarjev radi izplačila tretjega kupona 7 odst. investicijskega posojila iz 1921, čegar rok izplačila je do 15. marca.

g **Novosadska blagovna borza** (23. t. m.): pšenica baška po 450 in 455; ječmen baški, ponudba 315; oves baški, po 290; kuruza baška stara po 315; v storžih po 178.75; fižol beli baški, ponudba 410; moka »0«, ponudba 650; »2«, ponudba 625; »6«, ponudba 525; otrobi 160—162.50.

g **Novi 1000 dinarski bankovci**, ki so ameriški izdelek, pridejo v kratkem v promet, stare pa bo finančno ministrstvo umaknilo.

g **Našo tobačno industrijo** bo vlada povečala in zidala nove tovarne, dosedanje pa razširila. Tovarniško opravilo bo oskrbela iz Nemčije na račun reparacij.

g **K občnemu zboru trboveljskih obligacionarjev**, ki bo najbrže v začetku aprila, sporoča „Die Börse“, da je družbin kurator, dr. Mauther stavil sodnji predlog, da skliče ta občni zbor, na katerem bo sporočil uspehe pogajanj z družbo. Trboveljska družba je pripravljena za vsako staro obligacijo izdati novo, ki se bo glasila na 350 Din, in obenem konvertirati obrestno mero od 4 na 5%.

g **Tovarna vagonov v Zagrebu?** Kakor čujemo namerava prometno ministrstvo s pomočjo češkega kapitala urediti v Zagrebu lastno tovarno in popravilno delavnico vagonov. Vsekakor je stvar zelo dvomljiva.

g **Slavenska banka** se naseli na Dunaju v poslopu banke M. R. Alexander v I. okraju blizu opere. Banka Alexander je razpu-

ščena, enako preneha filiala Slavenske banke v Velikovcu, odkoder se je sedanja dunajska podružnica preselila. Preselitev je zvezno ministrstvo avstrijsko že dovolilo.

g **Avstrijski proračun** je bil predložen v ponedeljek. Izkazuje 2350 milijard deficita, kar znači več kot polovico zboljšanja proti proračunskemu načrtu 3. novembra. Najžalostnejše poglavje je stanje državnih železnic. Aktivni so samo gozdovi, domene in montanska podjetja.

g **Marka zopet peša.** O intervenciji vlade v korist marke se čujejo interesantne vesti. Samo Stimes-podjetja so pokupila za pol milijona dolarjev od vlade razmetanih deviz. Direktorij državne banke že od vsega spočetka ni odobral te vladne akcije in bo to intervencijo zdaj ustavil, ker ne more podpirati veleindustrije. V torek je že marka zopet padla od 20 na 24 tisoč za dolar.

BORZA.

Zagreb, 23. febr. (Izv.) Devize: Dunaj 0.1475—0.148, Berlin 0.445—0.465, Bruselj 540—545, Budimpešta 3.40—3.45, Bukarešta 50—0, Italija 500—504, London 491—493, Newyork, kabel 104.50—105, ček 103.50—104, Pariz 625—635, Praga 310—311, Švica 1972.50—1980. Valute: Dolarji 102—102.50, češkoslovaške krone 303—305, francoski fr. 615—620.

Curih, 23. febr. (Izv.) Berlin 2.39, Holadija 210.75, Newyork 531.50, London 25.06, Pariz 32.475, Milan 25.675, Praga 15.775, Budimpešta 18.50, Zagreb 5.10, Bukarešta 2.60, Sofija 3.075, Varšava 1.50, Dunaj 74.25, avstrijske krone 75.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 24. febr. (Izv.) 1 dolar 102 Din (deviza 103.75—104), 1 funt sterl. 491—492.50 Din, 100 franc. frankov 635 Din, 100 švic. frankov 1972.50 Din, 100 mark 0.465—0.48 Din, 100 avstr. kron 0.147—0.14775 Din, 100 čsl. kron 310—310.50 Din, 100 lir ital. 502.50 Din, 100 ogr. kron 3.45—3.50 Din.

Izdaja konzoretj »Ljudskega dnevnika.«
— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —
Tisk J. Blaenika nasl. v Ljubljani.

Naročajte »LJUDSKI DNEVNIK«!

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug
Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.
se priporoča za vsa v to stroko
spadajoča dela.

Iv. Jax in sin
Ljubljana, Gosp. svetska c. 2

šivalni stroji
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867. Vezenje počne brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.
10 letna garancija!

Pisalni stroji „Adler“
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarni Dürkopp, Styria, Waffenrad.
Začasno znižane cene.

Prometni zavod za premog

d. d. v Ljubljani

prodaja iz sloven. premogovnikov
velenjski, šentjanski in
trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po iglnalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

la češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketo.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).